

KAPELLIMESTARI · MUUSIKKO · TUTKIJA

Eveliina Salonen

PORTFOLIO

Aktiivinen muusikkous, ohjelmistotyö ja taiteellinen vastuu

Valikoituja taiteellisia kokonaisuuksia 2019–2025

Johdanto

Työni ydin syntyy harjoituksissa, esityksissä ja niissä hetkissä, joissa musiikki "tapahtuu" ihmisten välillä. Työskentelyni ei ole rakentunut valmiiden konseptien mukaisesti, vaan tarpeesta soittaa tietynlaista musiikkia, olla tietyllä tavalla läsnä ja kantaa vastuuta niistä tilanteista, joihin kuulijat kokoontuvat.

Taiteen merkitys hahmottuu minulle ennen kaikkea osana ihmisten arkea. Se on inhimillisen pääoman rakentamista - kuuntelemisen, keskittymisen ja yhteisen ajan harjoittamista. Tästä syystä seurakunta on ollut minulle luonteva työskentely-ympäristö. Se on yksi harvoista paikoista, joissa musiikki on maksutonta ja avoimesti kaikkien saavutettavissa, ilman kynnystä tai ennakkotietoa.

Sama ajattelu on ohjannut myös graduani, jossa tarkastelin musiikin ja työn suhdetta. Suurin osa ihmisistä viettää suuren osan elämästään työn parissa, ja siksi taiteen kytkeytyminen työelämään ja arjen rakenteisiin on minulle olennainen kysymys.

Portfoliossani kokoan yhteen kolme taiteellista kokonaisuutta, jotka eivät ole erillisiä projekteja vaan osia omasta identiteetistäni. Ne kuvaavat sitä, miten ajattelen ohjelmistoja, konserttitilanteita ja taiteellista työtäni käytännössä.

I Ohjelmisto valintana

Kuka saa tulla kuulluksi

Ohjelmiston valintatilanne ei ole minulle neutraali lähtökohta. Jokainen teosvalinta määrittää sitä, millaista musiikillista todellisuutta pidämme normaalina ja minkä äärelle ihmiset kutsutaan pysähtymään. Suurin osa esitettävästä musiikista toistaa edelleen hyvin kapeaa historiallista kaanonia, vaikka vaihtoehtoja olisi huomattavasti enemmän.

Työni naissäveltäjien musiikin parissa ei ole lähtenyt pelkästään teemallisesta kiinnostuksesta tai yksittäisestä hankkeesta, vaan toistuvista käytännön havainnoista. Monet musiikillisesti ja sisällöllisesti vahvat teokset jäävät ohjelmistojen ulkopuolelle yksinkertaisesti siksi, etteivät ne kuulu totuttuun jatkumoon. Tästä havainnosta ohjelmistovalinnoista on tullut tietoinen osa päivittäistä muusikkotyötäni.

Olen tuonut naisten säveltämää, sovittamaa ja sanoittamaa musiikkia osaksi jatkuvaa harjoitus- ja esitystyötä, ei erillisinä saarekkeina vaan osana normaalia tekemistä. Keskeistä on ollut toistaminen. Teoksia soitetaan, lauletaan ja työstetään uudelleen eri yhteyksissä, jolloin ne asettuvat osaksi elävää käytäntöä.

Ohjelmistoni ulottuu keskiaikaisesta vokaali- ja soitinmusiikista tämän hetken repertuaariin sekä orkesteri- että kuoromusiikin saralla. Painoituksena on kaanonin ulkopuolinen musiikki ja naissäveltäjät. Aktiivista ohjelmistotyötä naissäveltäjien parissa olen tehnyt vuodesta 2019 lähtien ja olen löytänyt valtavan määrän musiikkia, joka odottaa päivänvaloa, kuten Hildegard von Bingenin ja Isabella Leonardan, sekä 1800- ja 1900-lukujen tekijöiden, kuten Ethel Smythin ja Ruth Crawford Seegerin sävellyksiä. Nykyrepertuaarissa työni on jatkunut mm. Pauline Oliverosin, Julia Wolfen, Caroline Shawn, Cecilia Damströmin ja Aurora Hentusen teosten kanssa.

Aikakausten rinnastaminen ei ole ollut itsessään tavoite, vaan seurausta siitä, että olen rakentanut ohjelmistoja musiikillisista ja sisällöllisistä lähtökohdista käsin. Minulle ohjelmisto muuttuu vain, jos sitä käytetään.

II Konserttitila yhteisenä aikana

Konsertti on minulle ajallinen sopimus. Ihmiset tulevat samaan tilaan, samaan aikaan, ja suostuvat kuuntelemaan yhdessä. Tämä lähtökohta on ohjannut työskentelyäni ehkä enemmän kuin mikään yksittäinen teos tai ohjelmistovalinta. Kysymys ei ole ensisijaisesti esitysmuodoista, vaan siitä, mitä tehdään sillä ajalla, joka on yhteisesti varattu.

Työssäni konserttitilanne ei ala ensimmäisestä sävelestä eikä päätty viimeiseen. Olen paikalla ennen esitystä ja sen jälkeen. Olen osa konserttitilanteen atmosfääriä koko sen keston ajan. Minulle tämä ei ole mikään tyhjä ele tai laskelmoitu strategia, vaan tapani olla muusikkona tilanteissa, joissa ihmiset kokoontuvat kuuntelemaan.

Monisoittimisuus ja soittaminen eri rooleissa ovat muokanneet tapani hahmottaa konserttia yhteisenä hetkenä. Huomioni ei kiinnity siihen, miten esitys kehystetään, vaan siihen, miten ihmiset ovat paikalla ja millaiseksi tilanne muodostuu. Konserttitila on paikka, jossa vastuu jakautuu. Muusikon tehtävä ei ole vain tuottaa sisältöä, vaan pitää huolta tunnelmasta kokonaisuutena.

Työskentelytapani on muotoutunut vähitellen ja toistojen kautta. En pyri muuttamaan konserttia toiseksi muodoksi, vaan tarkentamaan sitä, mitä konsertti jo on – rajallinen yhteinen aika, jossa kuunteleminen on keskiössä.

III Taiteellinen työ käytännössä

Alustat ja prosessit

Ajattelu ei pysy elävänä ilman rakenteita, joissa sitä voi testata. Omassa työssäni nämä rakenteet ovat syntyneet tarpeesta tehdä asioita käytännössä. Haluan löytää tiloja, kokoonpanoja ja työskentelytapoja, joissa ohjelmistolliset ja ajalliset kysymykset voivat toteutua ilman valmiita malleja.

Uusi Jyväskylä Ensemble on ollut tässä työssäni oivallinen kehitysalusta. Yhtye on mahdollistanut pitkäjänteisen työskentelyn sellaisten teosten ja kokonaisuuksien parissa, joille ei aina ole ollut valmiita esityspaikkoja tai tuotantorakenteita. Työ on ollut projektiluonteista, mutta jatkuvaa. Sama ajattelu on kulkenut mukana harjoituksesta toiseen ja tilanteesta toiseen.

Prosessien rakentaminen on tarkoittanut myös rajojen tunnistamista. Kaikkia teoksia ei ole mahdollista toteuttaa ilman merkittäviä resursseja, ja siksi osa työstäni on ollut valintaa ja oikean ajoituksen löytämistä. Se ei ole hidastanut tekemistäni, vaan terävöittänyt kysymystä siitä, mitä voidaan tehdä nyt ja mitä myöhemmin.

Tilausteos Siimes – Behind the Woods on yksi esimerkki tästä ajattelusta. Teos sai alkunsa henkilökohtaisesta suhteestani metsään, mutta kehittyi yhteistyössä säveltäjä Aurora Hentusen kanssa ja päättyi osaksi orkesteriohjelmistoa. Prosessi ei ollut yksittäinen tapahtuma, vaan osa pidempää työskentelyä, jossa henkilökohtainen lähtökohta kääntyi jaettavaksi musiikilliseksi materiaaliksi.

Näissä prosesseissa keskeistä on ollut keskeneräisyyden sietäminen. Työ ei aina etene suoraviivaisesti kohti valmista muotoa, vaan palaa, tarkentuu ja muuttuu toiston kautta. Taiteellinen työ rakentuu usein hitaasti, mutta kestävästi.

A. Hentunen

Siimes

Behind the Woods, kantaesitys

A. Beach

Jousikvartetto, op. 89

Uusi Jyväskylä Ensemble (UJE):
Eveliina Aijasaho, viulu
Virpi Vuorenmaa, viulu
Iina Hirvonen, alttoviulu
Saara Renvall, sello

Yhteenveto

Työni ei ole rakentunut yksittäisten projektien ympärille, vaan toistuvien valintojen kautta. Valitsen ohjelmistoja, tapoja olla konserttitilanteessa ja rakenteita, joissa musiikki voi tapahtua ilman valmiita vastauksia. Olen kiinnostunut siitä, miten kuunteleminen syntyy, kenelle se on suunnattu ja millaiseksi yhteinen aika musiikin äärellä muodostuu.

Naissäveltäjien musiikin parissa tehty työ, konserttitilanteen ajallinen vastuu ja taiteellisten prosessien rakentaminen ovat kietoutuneet yhteen. En pyri esittämään näitä irrallisina teemoina, vaan pitämään ne elävinä – soittamalla, johtamalla, toistamalla ja palaamalla aina takaisin keskeneräisiin kysymyksiin.

Tulevissa hankkeissani jatkan tätä työtä syventämällä ohjelmistollista ajattelua ja kehittämällä konserttitilanteita, joissa musiikki ei ole pelkkä esitys, vaan jaettu kokemus – samaan aikaan intiimi ja kollektiivinen. Taiteellinen työni etenee ajassa hitaasti, mutta juuri siksi se voi kantaa pidemmälle.

Laajempi teos- ja ohjelmistoluettelo

Alla oleva luettelo kokoaa yhteen keskeistä ohjelmistoa, jota olen esittänyt muusikkona, kuoronjohtajana ja kapellimestarina. Luettelo ei ole kattava, vaan painottuu teoksiin ja säveltäjiin, jotka ovat olleet toistuvasti läsnä työssäni ja jotka heijastavat ohjelmistollisia valintojani.

HISTORIALLISET JA VARHAISET SÄVELTÄJÄT

- ◆ Hildegard von Bingen: valikoituja antifoneja ja responsorioita
- ◆ Isabella Leonarda: motetteja ja messuosia
- ◆ Barbara Strozzi: vokaaliteoksia

1700–1800-LUKUJEN SÄVELTÄJIÄ

- ◆ Johann Sebastian Bach: Pääsiäisoratorio BWV 249, kantaatti Bleib bei uns BWV 6, muita kantaatti- ja oratoriokatkelmia
- ◆ Joseph Haydn: Lontoolais-sinfonia
- ◆ Wolfgang Amadeus Mozart: messuja, orkesteriteoksia; Huilukonsertto nro 2 D-duuri
- ◆ Fanny Mendelssohn Hensel: kuoro- ja pianoteoksia
- ◆ Clara Schumann: vokaali- ja kamarimusiikkiteoksia

1800–1900-LUKUJEN SÄVELTÄJIÄ

- ◆ Johannes Brahms: Sinfonia nro 4, kuoroteoksia
- ◆ Antonín Dvořák: Sinfonia nro 9
- ◆ Edvard Grieg: Holberg-sarja
- ◆ Jean Sibelius: Finlandia, Karelia-sarja, Valse triste, Andante festivo, The Lover, Impromptu, Promotion March
- ◆ Leevi Madetoja: Sinfonia nro 2
- ◆ Ethel Smyth: kuoro- ja orkesteriteoksia
- ◆ Lili Boulanger: kuoro- ja orkesteriteoksia
- ◆ Ruth Crawford Seeger: vokaali- ja kamarimusiikkiteoksia
- ◆ Pjotr Tšaikovski: Sinfonia nro 5, Melankolinen serenadi op. 35

NYKYSÄVELTÄJIÄ (KANSAINVÄLISET)

- ◆ Pauline Oliveros: vokaali- ja ensembleteoksia
- ◆ Julia Wolfe: kuoro- ja orkesteriteoksia
- ◆ Caroline Shaw: kuoro- ja kamarimusiikkiteoksia
- ◆ Roxanna Panufnik: vokaali- ja orkesteriteoksia
- ◆ Arlene Sierra: orkesteri- ja kamarimusiikkiteoksia
- ◆ Camille Pépin: orkesteri- ja kamarimusiikkiteoksia
- ◆ Karl Jenkins: Stabat Mater
- ◆ Ola Gjeilo: Sunrise Mass

NYKYSÄVELTÄJIÄ (SUOMI)

- ◆ Aurora Hentunen: orkesteri- ja kamarimusiikkiteoksia
- ◆ Mari Sainio: kuoro- ja vokaaliteoksia
- ◆ Cecilia Damström: kuoro- ja orkesteriteoksia
- ◆ Antti Auvinen: Kalteva, sarja kuorolle ja orkesterille
- ◆ Einar Englund: Valkoinen peura

SOLISTISET ORKESTERITEOKSET (KAPELLIMESTARINA)

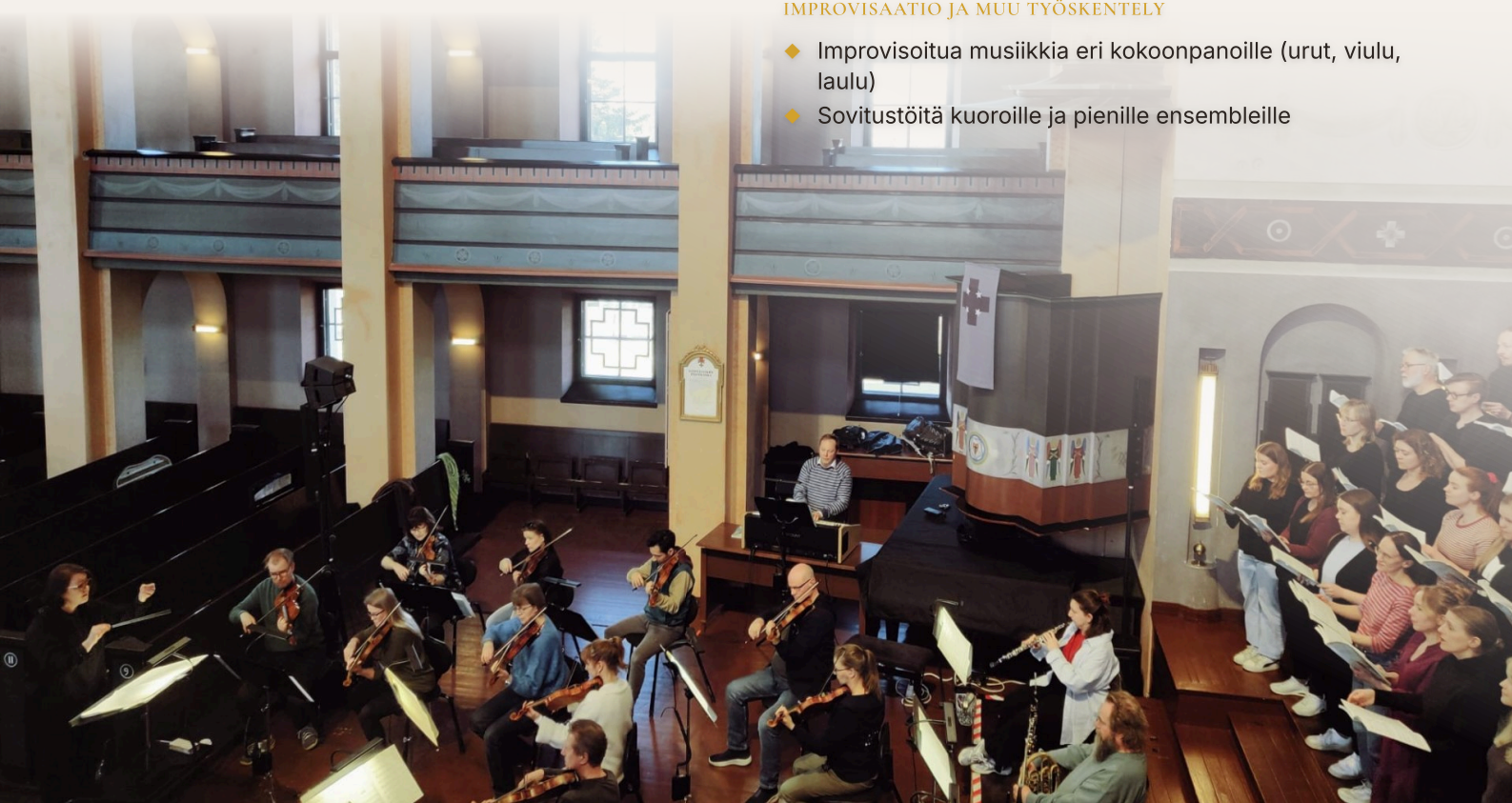
- ◆ Felix Mendelssohn: Viulukonsertto e-molli
- ◆ Carl Nielsen: Viulukonsertto d-molli
- ◆ Wolfgang Amadeus Mozart: Käyrätörvikonsertto nro 3
- ◆ Jean Sibelius: Serenadi viululle ja orkesterille op. 69 nro 2
- ◆ Edward Elgar: Romance fagotille ja orkesterille op. 62
- ◆ Astor Piazzolla: Aconcagua – konsertto bandoneonille ja orkesterille
- ◆ Tauno Pykkänen: Pieni sarja oboelle ja jousiorkesterille, The Swan of Death

TILAUSTEOKSET JA KANTAESITYKSET

- ◆ Aurora Hentunen: Siimes – Behind the Woods (kantaesitys 2021)

IMPROVISAATIO JA MUU TYÖSKENTELY

- ◆ Improvisoitua musiikkia eri kokoonpanoille (urut, viulu, laulu)
- ◆ Sovitustöitä kuoroille ja pienille ensembleille

YHTEYSTIEDOT

Eveliina Salonen

Kapellimestari · Muusikko · Tutkija

salonen.m.eveliina@gmail.com

+358 44 297 5434

www.taidefarmi.fi

Portfolio 2/2026